

TENAESTELIN

ጤና ይስጥልን

Årgång 53

Nr 2
December
2012

Medlemsblad för Svensk-Etiopiska Föreningen

Leendet som säger allt

Barnet har, tillsammans med många andra barn, opererats i Mekelle i Etiopien i Operation Smiles regi. Se sidorna 18-19. Foto: Kerstin Edman.

I Tenaestelin den här gången bl a:

Rapport från Höstmötet den 27 oktober • Om föreningens Framstegsgrupp som behöver din hjälp • Etiopien sett från ett bilfönster • Intervju med nye Ethiopian Airlineschefen i Stockholm, Bruck Alemtaye • Om trädplanteringsprojektet på Entoto

TENAESTELIN

ጤና ይስጥልን

Ansvarig utgivare: Biniyam Wondimu
Layout och tryck: Fyris-Tryck AB

Adressändringar
ska snarast meddelas till Örjan Åkerrén,
se adress nedan.

Manusstopp
Manus till nästa nummer skickas till någon
i redaktionskommittén senast den 15 april
2013 med e-post.

STYRELSE

Ordförande:

Biniyam Wondimu
Bergstigen 12
171 34 Solna
Tel: 08-82 54 06
E-post : biniyam.wondimu@ki.se

Vice ordförande:

Håkan Pohlstrand
Skottbacken 8, Vansö
645 92 Strängnäs
Tel: 0152-200 02

Sekreterare:

Ingegerd Nylander
Upplandsgatan 80
113 44 Stockholm
Tel: 08-30 34 56
E-post: ingeagerd.nylander@gmail.com

Skattmästare/medlemssekreterare:

Per Wallgren
Åkervägen 36
756 51 Uppsala
Tel: 018-32 47 63
E-post: per.wallgren@sva.se

Örjan Åkerrén
Valloxvägen 40L
741 42 Knivsta
Tel: 018-34 15 90
E-post: orjan55@me.com

Övriga styrelseledamöter:

Wessen Beshah (08-603 80 20)
Sven Britton (08-678 86 70)
Jan Olof Gustavi (08-532 50426)
Sonja Pohlstrand (0152-200 02)

Redaktionskommitté:

Pia Virving
Tel: 08-500 272 22
E-post: pia.virving@telia.com

Ingegerd Nylander
Tel: 08-30 34 56
E-post: ingeagerd.nylander@gmail.com

Sven Britton
Tel: 08-678 86 70
E-post: sven.britton@ki.se

Barbro Ergetie
Tel: 0157-606 07
E-post: barbro.ergetie@telia.com

Martin Hydén, webmaster
martin@martinhyden.se

Reseinformation:

Håkan Pohlstrand
Tel: 0152-200 02

Medlemsavgifter:

Medlemsavgiften är 200 kr per hushåll, dvs
alla personer som bor på samma adress.
Avgiften betalas in på pg 45 97 88-6,
Svensk-Etiopiska Föreningen

Hemsida: www.svensk-etiopiska.se

Ordföranden har ordet

Grattis Addis Abeba som firar 125 år i år. Grundad av kejsare Menelik II nedanför berget Entoto och på den plats där det finns varma källor. I dag säte för Afrikanska Unionen, som i slutet av januari 2012 flyttade in i ett alldeles nytt högkvarter. Den 27 våningar höga byggnaden som rymmer medlemsländernas kontor är med sina 100 meter Addis högsta byggnad i dag. Hela komplexet, där också en konferenslokal som rymmer 2 500 mötesdeltagare ingår, är imponerande.

I turistböcker, skrivna så sent som för tio år sedan, står det om Addis blandning av gammalt och nytt och hur man fortfarande kan se kor och getter inne i stadskärnan. Den synen blir allt ovanligare. De senaste tio åren har utvecklingen i Addis gått i raketfart. Tidigare tomma tomter har bebyggts. Överallt dessa ställningar med nya byggnader som skjuter upp mot himlen. Kontorshus, hyreshus, industribyggnader. Mer och mer av den gamla bebyggelsen får ge plats för det nya. Vemodigt känns det stundtals. Min gamla fotbollsplan finns inte längre kvar. Inte heller min fars hus. Det har rivits för att ge plats för en större väg.

För vägnätet i staden har också förändrats. Motorväg runt stadskärnan, nya påfarter, broar. Lastbilar med grus och betong, folk som arbetar överallt med nya vägsträckningar.

Om några år ska

man kunna åka snabbtåg genom staden, från väster till öster och från norr till söder.

Den första etappen omfattar 30 km. I söder kommer den att anslutas till nya järnvägslinjen Addis-Djibouti, drygt 65 mil lång.

Men det finns problem på vägen som måste lösas i samband med den enorma utbyggnad som pågår. Avloppsnätet är ett exempel, i dag är det underdimensionerat.

Ungefär två gånger om året åker jag ner till Addis Abeba. Med den förändring som nu äger rum är det varje gång lika spännande att se vad som hänt sen sist.

Med de orden sätter jag punkt och önskar er en God Jul och ett Gott Nytt År!

Biniyam Wondimu

En vanlig syn i Addis Abeba i dag.

Höstmötet den 27 oktober

Det är alltid lika roligt att träffa så många av våra medlemmar, som troget kommer till våra träffar. Höstmötet var inget undantag, ett åttiotal medlemmar hade mött upp för att umgås, få nyheter om Etiopien och vi kunde bjuda på flera programpunkter.

Lars Werdelin, professor i paleozoologi vid Naturhistoriska riksmuseet berättade om hur det går till att leta fossil i Afarregionen och Tsegaye Tegenu, forskare vid Stockholms universitet, gav en inte alltför positiv bild av en skenande befolkningstillväxt i Etiopien.

Journalisten, författaren och filmaren Bengt Nilsson presenterade sin bok "Makida – drottningen av Saba". Han berättade att han vid ett besök i Etiopien fick höra legenden om drottningen av Saba och kung Solomon och blev fascinerad. Han sökte sig till urkunden för berättelsen, det etiopiska nationaleposet Kebra Negast, som berättar om hur de etiopiska kungarna härstammar i rakt nedstigande led från konung Solomon och drottningen av Saba, Makida. När drottningen återvände till Saba var hon gravid och födde sedan en son, som enligt Kebra Negast blev kung i Etiopien under namnet Menelik I. Menelik och hans efterföljare titulerades negus negesti, vilket är amhariska för "konungarnas konung".

Bengt Nilsson skrev sin bok baserad på denna legend 2005. *Albert Bonniers Förlag, 368 sidor. Kan köpas direkt från Bengt Nilsson, bengt@ethnopress.se. Pris 100 kronor plus fraktkostnader.*

DiasporaLink presenterades

Sennai Mebrahtu presenterade organisationen, som inledningsvis vänder sig till etiopier bosatta i Sverige. Detta är ett projekt som syftar till att bilda nätverk samt engagera

Ett åttiotal personer deltog i höstmötet den 27 oktober. Foto: Martin Hydén.

och stödja personer från s k utvecklingsländer, bosatta utanför sina hemländer, som vill investera och/eller starta affärsverksamhet i sina hemländer eller det land de är bosatta i. Projektet är ett samarbete mellan Stockholms universitet och Jönköpings universitet (professor Bengt Henoch). Medel till en förstudie har sökts från Sida. Är du intresserad, kontakta Sennai Mebrahtu, mobil 073-778 3340. *Läs mer på www.diasporalink.org*

Lotteri

I ett lotteri på höstmötet var första pris ett flätat injerafat, andra pris en etiopisk klänning och tredje pris en novellsamling, författad av Per Wallgren. Lotteriet inbringade 1200 kr som oavkortat går till Trädplanteringsprojektet.

Ingegerd Nylander

Lars Werdelin:

Att leta fossil i Afar-regionen

Lars Werdelin är professor i paleozoologi vid Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm. Hans fält är studier av rovdjur. I samarbete med Institute of Human Origins, Arizona State University och National Museum of Ethiopia deltar han i ett fältarbete i Afar-regionen för att samla in fossiler av förmänniskor (fast man hittar mest fossiler av slidhornsdjur (Bovidae); bufflar, bisonoxar, antiloper, gaseller, får, getter och tamboskap).

”Januari och februari är bästa tiden att göra fältarbeten, det är inte så varmt”, säger Lars Werdelin. Att ge sig ut på ett fältarbete i Afar-regionen kräver minutiös planering, allt måste man ha med sig. Jeepar lastas till brädden med tält (inköpta i Zimbabwe), madrasser, mat, vattentunnor, elektronik, reservdelar.

Det är inte heller bara att ge sig ut och leta fossiler, tillstånd måste sökas hos både nationella och lokala myndigheter, den ”kebelen” man ska arbeta i. Basen för expeditionen är Mille, en militärpostering och ett administrativt centrum. Lägret, som ligger några kilometer från själva Mille, har mobiltäckning, solpaneler och gps. Kontakten med Sverige hålls med sms.

En ny väg Addis-Djibouti gör att det numera tar en dag i stället för tre att nå Mille. Den moderna tekniken har också nått de beväpnade vakter som hela tiden finns med, de har alla mobiltelefoner, många finns även på Facebook. Vakter är ett måste för att kunna utföra fältarbeten i området, oroligheter pågår ständigt mellan afar och issa.

Sökandet efter fossiler sker i ett område som ligger öster om Hadar, det område där den berömda ”Lucy” och ytterligare 280 fossiler av arten *Australopithecus afarensis*

Lars Werdelin. Foto: Martin Hydén.

hittats. För tre miljoner år sedan var detta ett skogbeklätt landskap med en större flod. Djuren var anpassade till tät vegetation. Resterna av 2,5 till tre miljoner år gamla djur och redskap finns nu i markytan som delvis består av vulkanisk aska.

- Vi paleontologer gräver inte så mycket, säger Lars Werdelin, det gör arkeologerna. Överkäken från en utdöd häst eller lämningar av slidhornsdjur säger mycket om i vilken slags miljö djuren levde. Ett flodhästkranium t ex visar att det en gång varit djupare vatten. Mycket primitiva redskap av Oldowantyp, den äldsta redskapskulturen, har hittats på den plats där de lämnades för mer än 2,5 miljoner år sedan.

Även idag finns gott om vilt i Afar-regionen; leoparder, lejon, gamar, strutsar, Soemmeringgaseller. Även svampar kommer upp efter regn.

Att vistas ute i värmen hela dagen kräver såväl god fysik som vätska. Alla bär en rygg-säck innehållande en tre kilos vattensäck med en slang som når till munnen.

Forts. sid 7

Framtidsgruppen och dess arbete

Jan Olof Gustavi, koordinator för Framtidsgruppen. Foto: Martin Hydén.

Framtidsgruppen bildades, på förslag av valberedningens Astrid von Rosen, vid årsmötet den 5 maj 2012.

Den består av Jan Olof Gustavi (styrelseledamot i SEF och koordinator/sammankallande i gruppen), Meaza Alemu Sjöman, Azeb Binega, Freja Wallgren, Josef Yohannes, Wubeshet Aseffa och Martin Hydén. Gruppen har träffats flera gånger sedan årsmötet. Jan Olof Gustavi presenterade de förslag till förnyelse och utveckling av Svensk-Etiopiska Föreningen gruppen utarbetat.

Problem och möjligheter

- Rekryteringen av nya medlemmar är svag
- Åldersstrukturen är ojämn med en klar övervikt för äldre medlemmar
- Antalet medlemmar med rötterna i Etiopien är relativt litet

- Föreningens aktiviteter är relativt få med egentligen bara två möten per år
- Kommunikationen mellan den enskilde medlemmen och SEF behöver delvis moderniseras, alternativt förnyas
- SEF behöver sprida kunskap om föreningens verksamhet till utomstående personer som har intresse i Etiopien

Fem aktivitetsområden för utveckling:

- 1) Bättre kontakter mellan omvärld och SEF
- 2) Fyra medlemsmöten för SEF per år
  - Årsmöte, formellt med föredrag eller liknande. Plats Ethiostar.
  - Sensommarmöte. Ett aktivitetsmöte antingen utomhus eller på annan plats än Ethiostar. Kulturellt inriktat?
  - Höstmöte med föredrag eller liknande
  - Vårnöte med aktiviteter speciellt inriktade mot ungdom och barn
- 3) Intressantare för yngre medlemmar i SEF
- 4) SEF skall söka och skapa kontakter med andra Etiopieninriktade föreningar
- 5) Projektarbeten i Etiopien

Förslag: SEF- arbetsgrupper adjungerade till SEF:s styrelse

Fem arbetsgrupper med tre till fyra personer i varje grupp (koordinator inom parentes) för:

1. **Kommunikation med medlemmar och omvärld**
  - Tenaestelin (*Ingegerd Nylander*)
  - Hemsida (*Martin Hydén*)
  - Eventuellt nyhetsbrev, webbaserat eller liknande (*Martin Hydén*)
2. **Kontaktgrupp - andra etiopiska föreningar i Sverige** (*Josef Yohannes*)

Flera föredrag bjöds deltagarna på Höstmötet på liksom information om Framtidsgruppen. Foto: Martin Hydén.

3. Ungdomsinriktat vårmöte i februari eller mars (*Meaza Alemu Sjöman eller Azeb Binega*)
4. Medlemsinriktad aktivitet i augusti. Kulturell? (*Freja Wallgren*)
5. Nytt Etiopieninriktat projekt, gällande skola, barn eller? (*Jan Olof Gustavi*)

SEF:s styrelse behöver ditt engagemang!

Anmäl dig själv eller någon du känner till någon av de fem grupperna. Anmälan vidarebefordras till aktuell koordinator (se ovan) för den grupp du vill delta i!

Forts. från sid 5

- Man går ner ett kilo i veckan i vikt, konstaterar Lars Werdelin.

Teamet har hittills samlat in 450 fossiler, mest från slidhornsdjur. Dessa ska nu undersökas och åldersbestämmas. Det sker genom bestrålning i en kärnreaktor. Forskningsresultaten kommer så småningom att publiceras. Arizona State University har en hemsida, www.public.asu.edu/~kreed/middle_ledi.html

Gör så här!

Skriv ditt namn, ditt telefonnummer och din mejl-adress, glöm inte att tala om i vilken arbetsgrupp du vill delta.

Skicka till:

arbetsgrupper@svensk-etiopiska.se
Vill du ha telefonkontakt för att få veta mer ring: Jan Olof Gustavi, 070-5889876, koordinator för Framtidsgruppen.

Lars Werdelin berättar slutligen att ett nytt sex våningar högt National Museum i Addis, beläget bakom det gamla, invigdes 2011. Han berättar också att en förnygring skett såväl inom museet som ministeriet och allt fler etiopiska yngre paleontologer kommer in i forskningen. En positiv utveckling, men det är dyrt att bevara fossiler.

Ingegerd Nylander

Ekonomisk utveckling och konsekvenserna av snabb befolkningstillväxt i Etiopien

Tsegaye Tegenu, forskare vid kulturgeografiska institutionen vid Stockholms universitet, talade på höstmötet om "konsekvenserna av snabb befolkningstillväxt och utvecklingspolitik i Etiopien".

Etiopiens befolkning räknas idag till 85 miljoner. Det gör landet till det näst folkrikaste i Afrika söder om Sahara efter Nigeria. Tillväxten beräknas till 2,5 procent. Det betyder 2 miljoner nya medborgare varje år, vilket medför matbrist och sysselsättningsbrist i alla regioner. 83 procent bor på landsbygden och livnär sig i huvudsak på mindre jordbruk. Om denna befolkningsexplosion tillåts fortsätta kommer Etiopien att ha 135 miljoner invånare år 2030, vilket gör det till det elfte största landet i världen.

Konsekvenser - hur kan trenden brytas?

En av konsekvenserna är att det blir matbrist i alla regioner. 18 miljoner hushåll i landet (56%) består av familjer med mer än fem barn. Dessa hushåll behöver mat.

Ungdomar mellan 15 och 29 år (48%) behöver utbildning, arbete, bostäder och vill bilda familj.

Från sina fältstudier har Tsegaye gjort slutsatsen att Etiopien måste prioritera: i första hand utbildning, kvinnor som gått i skola föder färre barn, och familjeplaneringsprogram. Lika viktigt är grön revolution (dvs. växtförädling och nya jordbruksmetoder, tillämpat i Indien bland annat) industrialisering, inte minst ute i landets många småstäder

(928 stycken), landreformer, specialisering och kommersialisering av jordbrukssektorn.

Ingegerd Nylander

*Tsegaye Tegenu.
Foto:
Martin Hydén.*

Sång, dans och "Esskitssa"

Ethiocolor framträdde i en drygt två timmars konsert i Stockholm i november. "Selam" som betyder fred firar 15 år och är en förening som riktar sig till exilbefolkningar.

"Bandet är en del av ett musikerkollektiv som spelar vad som i Sverige skulle betraktas som folkmusik, men som i Etiopien på ett helt annat sätt är invävd i den samtida kulturen. Det syns också på scen, där den speciella etiopiska dansen, med sina hopp, ledlösa axelskakningar och whiplashryck (Esskitssa på amhariska. Red's anm.) med huvudet tar minst lika mycket plats som själva musiken. Där sångarna och dansarna hinner med ett tiotal klädbyten. Och där instrumenten är lätt moderniserade varianter av traditionella etiopiska instrument som k'rar och mesenqo. (Källa: Svd 5 nov 2012).

Hailemariam Desalegn utsedd till premiärminister efter Meles Zenawi

Etiopiens premiärminister Meles Zenawi och Etiopiska Ortodoxa Kyrkans patriark Abune Paulos avled i augusti med fyra dagars mellanrum.

Meles Zenawi, premiärminister sedan 1991, gick bort den 20 augusti i Bryssel efter en tids sjukdom. Han var född den 8 maj 1955 i Adwa. Hailemariam Desalegn valdes till Etiopiens nye premiärminister den 15 september 2012.

Hailemariam Desalegn var tidigare vice premiärminister och utrikesminister under Meles Zenawi 2010 till 2012. Han föddes den 19 juli 1965 i Boloso Sore-distriktet i södra Etiopien och tillhör folkgruppen Wolayta. Han är den förste etiopiske premiärministern som är protestantiskt kristen.

Har studerat i Finland

Premiärminister Hailemariam utbildades vid Addis Abeba University och tog 1988 examen som civilingenjör. Han erhöll ett stipendium för studier vid Tampere Tekniska Högskola i Finland. Han har också studerat vid Azusa Pacific University i Kalifornien.

Innan han ägnade sig åt politik var premiärminister Hailemariam under tretton år rektor för Arba Minch Water Technology Institute (nu Arba Minch University)

Patriark sedan 1992

Etiopiska Ortodoxa kyrkans överhuvud Patriark Abune Paulos avled i Addis Abeba den 16 augusti 2012. Han föddes 1935 i Adwa som Gebre Medhin Wolde Yohannes. Han var fängslad av Dergen mellan 1974

och 1983. Efter frigivningen studerade han vid Princeton Theological Seminary och avlade doktorsexamen. Han utnämndes till patriark 1992.

Hailemariam Desalegn, ny premiärminister efter Meles Zenawi som avled i augusti.

Etiopiska Ortodoxa kyrkans Patriark, Abune Paulos, som avled i augusti i år.

Svensk-Etiopiska Föreningen 60 år och Tenaestelin fyller 50 år

Den 10 april 1952 bildades Svensk-Etiopiska Föreningen på Hotell Malmen i Stockholm. Viking Tamm valdes till ordförande och Erik Leijonhufvud till vice ordförande.

Det första numret av Tenaestelin utkom i oktober 1962. Den föregicks 1960 av ett stencilerat blad kallat "Litet av varje för etiopiensvenskar. Ett försök till informationsblad".

På föreningens årsmöte som planeras till den 27 april 2013 kommer dessa jubileum att uppmärksammas!

Mer historik finns att läsa på hemsidan, www.svensk-etiopiska.se/Tenaestelin/Litenhistorik

Etiopien genom ett bilfönster höst

Mellan den 10 oktober och 3 november besökte jag Etiopien för andra gången i år. Förutom de sedvanliga besöken i Bishoftu och Addis gjorde jag och mina reskamrater - de flesta av oss pensionerade "Bishoftubarn" - en fantastisk rundresa i sydvästra Etiopien.

Drygt 350 mil åkte vi.

Resan som var arrangerad av Håkan Pohlstrand företogs i starka och tåliga fyrhjulsdrivna Toyota LandCruiser under två veckor. Enligt uppgift färdades vi drygt 350 mil på slitna asfaltsvägar men framför allt på sönderregnade grus- och sandvägar. Det blev många timmars åkande varje dag.

Överallt bilder av den i augusti avlidne Meles Zenawi.

Redan vid ankomsten till Bole International Airport såg jag dem: bilderna av den i augusti avlidne premiärministern Meles Zenawi. När vi en halvtimme senare svängde in på Meskel Square möttes vi av gigantiska fotomontage av den visionäre ledaren Meles. I Bishoftu har man förutom jättelika Meles-fotomontage på strategiska ställen även retuscherat den gamla "äroporten" över vägen som ligger nedanför gamla hotellet och leder till bl.a. "vår" skola. Hammaren och skäran har ersatts av typiska etiopiska motiv jämte den visionäre Meles. Det etiopiska folket – åtminstone den kristna delen - tycks uppriktigt sörja och sakna honom. Hans efterträdare, Hailemariam Desalegn, har inte någon lätt uppgift framför sig. Det har jag till fullo förstått efter det 24 dagar långa besöket i Etiopien.

Många olika etniska grupper finns det i landet.

Ända sedan barnsben har jag vetat att det finns många olika etniska grupper i Etiopien, att det talas uppåt 80 olika språk i landet och att det titt som tätt blossar upp stridigheter mellan de olika folkstammarna. Men nu fick jag ”uppleva” det genom den ändring av resrutten som vi fick göra med anledning av en pågående beväpnad konflikt, strax söder om Mizan Teferi, mellan Surma-folket och deras grannar. Orsaken till konflikten lär vara guld, som även bergsfolket Amhara vill vaska i området.

I varje liten by affischer av den hädangångne Meles Zenawi. Foto: Annika Smith.

I varje besökt stad, by och håla i södra Etiopien fann vi affischer och foton av den hädangångne Meles, ofta med pekfinger visande vägen framåt. Ibland undrade jag förstås om de vet vem han var. Om de

gjorde det, så tror jag inte att alla sörjde honom. I ”*Southern Nations, Nationalities and Peoples’ Region*” vill man inte ha de förändringar, som den etiopiska regeringen håller på att införa hos dem. Enorma sockerrörspantager, majsodlingar, bevattningsanläggningar etc. med hjälp av framför allt utländska investerare.

Från bilfönstret kunde jag konstatera att det byggts många moskéer och att väldigt många kvinnor numera bär huvudduk och fotsida kappor/klänningar. Det ser visserligen pryddigt ut men har samtidigt medfört meningskiljaktigheter i det mångkulturella Etiopien, i vars grundlag religionsfrihet är inskriven.

Enligt den engelskspråkiga tidningen *The Sub-Saharan Informer* togs, för någon månad sedan, ett par ledare för den etiopiska ”*Muslim Solution Finding Committee*” i förvar i Addis. Dessa hävdade att den etiopiska regeringen lagt sig i deras religiösa ”affärer” genom att främja en mer liberal form av islam av libanesiskt snitt. Regeringen å sin sida ansåg att de muslimska ledarna konspirerade för att införa ett ”sharia-lett” samhälle. Muslimledarna friades i första instans men domen överklagades och ärendet sägs nu ligga hos *the High Court*.

I Bishoftu gör den kristna ortodoxa kyrkan numera reklam för sin religion genom att konkurrera med moskéerna ljudmässigt. Mellan lördag kl 24 och söndag kl 24 kopplades kyrkans högtalare på och entonig andlig sång och predikan levererades utan uppehåll på högsta volym.

Många djur på vägen...

Vägarna i Etiopien har bilisterna alltid fått dela med boskap, får och getter. Men aldrig har väl dessa djur varit så många som nu. Man räknar med att de är lika många som landets invånare. De allra flesta chaufförer är emellertid förvånansvärt skickliga på att ta sig förbi utan att skada något av de dyrbara djuren.

Utvecklingen längs de största vägarna är imponerande. Överallt reser sig nybyggda och halvfärdiga huskroppar – Etiopiens ”miljonprogram” är i full gång. Men många

Nya bostadshus – överallt.

av husen står tomma. Beror säkerligen på att det inte finns så många som har råd att köpa en lägenhet... Bredvid de nya husen står fortfarande många gamla ”tjicka-ruckel” kvar. Jag tror inte att man vill eller har hjärta att slänga ut dem som inte har någon annanstans att bo.

På väg upp från Arba Minch mot Shashemene möter vi en lång rad av splitternya vita Volvo-lastbilar lastade med rör för oljeprospektering i närheten av Oromate i södra

Omo River Valley, nästan vid gränsen till Kenya, som vi besökt några dagar tidigare för att titta på Dassanech-folket. Det var hett, dammigt, smutsigt - och atmosfären darrade av oljefeber...

En natt campade vi i Senkele Wildlife Sanctuary, där vi beundrade långt över hundra Swayne's hartebeests. Vid hemkomsten googlade jag och fann en intressant filmsnutt på YouTube (Senkelle Swayne's Hartebeest Sanctuary), som berättar om de regler, som gäller för reservatet. Folket (Sidamo och Oromo) som redan är bosatt

runt reservatet får låta sin boskap beta i området och kvinnorna får plocka det hårda gräset, som används till Etiopiens berömda korgarbeten. Detta eftersom de skyddade djuren inte besväras härav. Inte heller vår närvaro tycktes bekymra dem (hartebeestarna alltså). För många andra reservat utgör den mänskliga och ”boskapliga” närvaron dock ett stort problem.

Näst sista dagen på vår resa klättrade bilarna långsamt upp för en sönderregnad rödjordsväg i Sidamo-regionen. Vi skulle titta på de lökformade hyddorna. De var verkligen fina – men jag hade hoppats på att

Vacker Sidamohyddä.

även få se kaffeodlingar. Några sådana såg jag inte. Däremot såg vi en massa människor på väg till marknaden med palmbladsinlindade bylten. Innehållet visade sig vara khat, som numera odlas långt mer än kaffe...

Överallt såg vi skolbarn och studenter. Regeringen satsar mycket på utbildning, som nu är avgiftsfri. Man får dock betala för skoluniform och skolmateriel. I Arba Minch, till exempel, såg vi ett jättestort campus med universitet och högskolor och otroligt många studenter. Några av oss gjorde även ett besök på Addis Abeba University och dess stora och mycket vackra campus. Universi-

tetet är uppbyggt på området runt kejsarens gamla palats, som bevarats och numera är ett etnografiskt museum.

Sista dagen i Addis gick jag till Mega Bookstore vid Meskel Square. Jag letade efter en engelskspråkig bok om *Income Taxes* i Etiopien Tyvärr fanns den endast på amharinja men den sympatiska expediten, som jag känner sedan tidigare, förklarade för mig på engelska hur man räknar ut hur mycket en stats-

anställd med en månadslön på 2000 birr får betala i skatt, nämligen 287,50 birr. (1 birr = ca 40 öre). Uträkningen var en smula komplicerad, men han skrev ner den på en papperslapp, som nu ligger i den amhariska versionen av boken, som jag köpte för 45 birr.

Vid hemresan mötte vi på flygplatsen hundratal unga etiopiska kvinnor iklädda huvudduk och fotsida klänningar. De köade för att flyga till Dubai och Kuwait, där de skattefritt tjänar 3000 birr i månaden som hembiträden med 18 timmars arbetsdag, 7 dagar i veckan... Det etiopiska folket arbetar hårt för att få det bättre.

*Annika Smith
Bilder: Pia Virving*

Tillbaka i Addis.

Ethiopian Airlines vidgar svensk-etiopisk vänskapsrelation

Den historiska, långvariga och ömsesidiga vänskapsrelationen mellan Etiopien och Sverige förstärks och växer när Ethiopian Airlines intar Sverige med dagliga direktflyg Arlanda-Addis. Stor är lyckan när jag träffar den nya managern för ET i Stockholm, Bruck Alemtaye (se intervju nästa sida).

Det är över ett halvt sekel sedan mitt första fantastiska möte med Ethiopian Airlines och som passagerare i ett flygplan över huvudtaget. Det var en junidag 1958. I Frankfurt. Kväll. Spår av andra världskriget påtagligt. Ankomsten till Addis Abeba där Mannen i mitt liv Bellete väntade med öppna armar.

Känslan var obeskrivlig där jag trippade ner med tropikhatten käckt på huvudet, en tunn kortärmad klänning och högklackade skor - jag trodde jag skulle komma till tropikerna med tigrar och lejon som vandrade omkring på stadens gator. Men betraktade häpet de höga bergen, andades in den klara och kyliga morgonluften - ännu oförstörd av huvudstadens enorma avgasutsläpp. Men det är en annan historia. Trodde jag hade hamnat i Schweiz, vackert! Bara snön som fattades på berget Yerer inte långt från flygplatsen.

I **Debre Zeit** träffade jag min mans kolleger och deras hustrur. Allt kretsade kring flygplan. Jag jobbade mitt i flygets hjärta, Transport Squadron. Brilljanta piloter rekryterades till civilflyget Ethiopian Airlines.

EAL som länge varit känt för att vara ett av världens främsta flygbolag blev så småningom delvis även min arbetsplats då jag efter 10 år anställdes av BOAC och när det på den tiden var generöst med flygbiljet-

ter för anställda valde jag förstås ET när jag skulle hem och hälsa på mamma. Då flög ET till ett fåtal europeiska destinationer som exempelvis Rom, Frankfurt. I dag flyger de över så gott som hela världen.

Därför var mötet med den nya Managern i Stockholm som en dröm. Ett vardagsmirakel i mitt kärleksliv till Etiopien. Bruck Alemtaye (Bruck eller Barack betyder välsignad på amhariska och (Alemtaye betyder ungefär Säg världen). Ett härligt namn för en ung och jättefin representant för ett fantastiskt flygbolag. Leende, charmig, med mobilen ringandes oupphörligen och med flera anställda från olika delar av världen på kontoret på Kungsgatan 37 i Stockholm, överraskade han min make och mig över en snabblunch på en thailändsk restaurang i närheten. Välkommen till ett av Svensk-Etiopiska Föreningens träffar, sa vi, och han lovade ta sig tid. Och jag tror att vi kan förändra världen genom just sådana här underbara stunder av ömsesidig respekt och vänskap.

Barbro Ergetie

Kanske Dreamliner nästa sommar?

Dagliga flygningar från Arlanda till Addis från den 20 november 2012 och går det som planerat kan man flyga Dreamliner från Stockholm till Addis nästa sommar. Det berättar Bruck Alemtaye, ny områdeschef för Ethiopian Airlines i Stockholm, med ansvar för hela den nordiska marknaden samt de baltiska länderna.

Hans uppgift är nu att etablera en stark ställning för Ethiopian Airlines på de marknader han ansvarar för.

- Vårt utvecklade flygnät till destinationer i Afrika gör att våra resenärer snabbt kan ta sig till olika delar av kontinenten. Den ekonomiska utvecklingen och de ökade affärsmöjligheter som nu öppnar sig i Afrika innebär också fördelar för oss, inte minst mot bakgrund av den ekonomiska turbulens som råder på många håll i världen

Ethiopian Airlines grundades redan 1946. Den ökade kännedomen om Etiopiens rika historia och intressanta platser har de senaste åren bidragit till att turismen ökat, något som gynnar bolaget.

- En klar fördel för oss, men vi satsar också på övriga resenärer och deras komfort. Där innebär nya Dreamlinern, Boeing 787, klara förbättringar. Som andra land efter Japan har nu Ethiopian Airlines inlemmat den i sin flygplansflotta.

- Modellen är mycket bränslesnål. Den nya tekniken att värma upp kabinluften innebär fördelar för passagerarna, speciellt på långflygningar, och den gör att effekterna av eventuell jet-lag mildras. I dagarna får vi vår fjärde 787:a. Nu flyger den exempelvis till Addis från Washington DC, Frankfurt, Lusaka, Harare och Johannesburg. Enligt

Bruck Alemtaye, ny Ethiopian Airlineschef i Stockholm med ansvar för Norden och de baltiska länderna.

planerna skall den flyga från Stockholm nästa sommar.

När får vi då dagliga flygningar från Stockholm?

- Det vi i slutändan hoppas på är förstas dagliga direktflygningar med Dreamlinern från Arlanda. Fram till dess kan vi från den 20 november glädja oss åt dagliga flygningar med andra plan.

Andra destinationer från Arlanda med Ethiopian Airlines då?

Ethiopian Airlines – nu medlem av The Star Alliance.

- För närvarande koncentrerar vi oss på att förbättra kapaciteten och att få dagliga flyg. Det vi diskuterar är eventuella flygningar från Oslo.

Att flyga med Ethiopian Airlines innebär klara fördelar jämfört med konkurrenterna, menar Bruck Alemtaye och nämner den tillåtna bagagevikten. För passagerare i ekonomiklass 46 kg, för resenärerna i businessklass 64 kg.

- Dessutom har vi de kortaste restiderna till destinationer i Afrika. Väntetiderna till anslutande flyg i Addis överskrider sällan ett genomsnitt på 90 minuter. När det gäller våra mest populära destinationer från Skandinavien, de till Zanzibar, Kilimanjaro och Mombasa, har vi dubbla dagliga flyg

och även förbindelser mellan orterna, något som uppskattas mycket hos både passagerare och researrangörer.

En annan fördel som Bruck Alemtaye nämner är det faktum att Ethiopian Airlines nu är medlemmar av The Star Alliance, något som gör att medlemmarna har tillgång till 21 555 flygningar dagligen till sammanlagt 1 356 flygplatser i 193 länder.

Vad är då anledningen till bolagets framgångar? tror Bruck.

- Engagemanget för bolaget hos våra anställda runt hela världen är en förutsättning. Det i kombination med den service vi erbjuder, en service som är påverkad av den afrikanska, men framför allt, den etiopiska kulturen, och som vi haft många år på oss att utveckla.

-Vi är stolta över att vara ett bolag som länge kunnat visa upp det Etiopien har att erbjuda och nu har vi kommit till en punkt, där vi betraktas som ett framgångsrikt afrikanskt bolag när det handlar om hög säkerhet, bra lönsamhet och god service till våra kunder.

Insamlingen fortsätter

Besked har kommit från The Heritage Trust att den hektar föreningen fått sig tilldelad på Entoto nu är färdigplanterad. Vi fick också besked om att på grund av ökade kostnader för bland annat arbetskraft har avgifterna stigit till USD 2 000. Den 14 november överfördes 13 095 kr till The Heritage Trust. Föreningen har vid styrelsemöte den 20 november 2012 beslutat att fortsätta insamlingen och stödet till Trädplanteringsprojektet.

Besök på skogsplanteringen på Entoto

I början av oktober i år besökte jag, min mamma Almaz och min barndomsvän Mia, Entotos skogsplantering.

Vi åkte ut till Ethiopian Heritage Trust, som ligger på Bolevägen, träffade Ato Getachew Taye och kom överens om att vi skulle åka till Entoto i deras jeep, eftersom vägen inte har varit så bra.

Vår guide Ato Tadesse Mekonen med chauffören Deresse Dubale hämtade oss sedan klockan 7 på måndagmorgonen. Vi åkte upp mot Entotoberget och vid de gamla lejonburarna, ovanför Seddistkilo, tog vi till höger, öster ut, upp mot Kidane Meheret kyrkan, eftersom vi den här gången skulle se på planteringen från den södra sidan. Det är där ”vårt planteringsområde” ligger.

Det visade sig att en bred kullerstensväg just var klar ända upp till en skola vid bergets fot. Den sista biten var vi dock tvungna att använda jeppens fyrhjulsdraft.

Vi tittade på ett cirka ett hektar stort område där de planterat olika endemiska träd. Det såg mycket prydligt ut. De hade även gjort vallar för att förhindra erosionen vid de häftiga regnen.

Vi såg hur de fällt de gamla eukalypsträden, och hur dessa försökte överleva gång på gång. Vi såg även hur dessa sedan gett upp efter flera års nedhugning och hur det då kom upp annan växtlighet runt omkring (se bild).

Dessutom gick vi förbi en ”bäck” som det hade blivit mer vatten i sedan eukalypsträden decimerats. Fågellivet har också ökat, vi både hörde fåglarna och såg dem, vi hittade även lite spår på vägen av någon liten antilop. Dessa har också ökat till antal, enligt vår guide.

Eukalypsträden ger till slut upp och annan vegetation tar över.

Mer vatten har det blivit i den här bäcken, fick vi höra.

Överste Degefu Bedane var med som guide vid vårt förra besök, hösten 2010, då vi tittade på skogsplanteringen från norra sidan. Honom stötte vi på när vi kom tillbaka till kontoret, där blev vi bjudna på gott starkt kaffe.

Vi träffade även en kvinna, volontär från Tyskland, som skulle hjälpa till med att utveckla Ethiopian Heritage Trusts hemsida.

Vi tackade därefter för en intressant och givande dag, då vi kunnat se att det går framåt med restaureringen av Entotoparken och samtidigt kunde vi njuta av solen och av mycket frisk luft.

Text och bilder: Sonja Pohlstrand

Volontär för Operation Smile

- om ett hastigt möte på Bole

Bole flygplats. Vi har flugit hela natten, står i växlingskön, när jag på en kvinna i 30-årsåldern ser den lila T-shirten med texten "Operation Smile". Såg ett TV-program förra året, som handlade om ett team som opererade barn med läpp-, käk- och gomspalt i Etiopien. Dags igen?

- Jo, berättar Kerstin Edman, kvinnan i T-shirten, som arbetar som barnsjuksköterska på neonatalavdelningen i Umeå, men som nu som volontär i Operation Smiles regi är på väg till Mekelle.

- Under fem dagar ska vi operera ett stort antal personer, de flesta barn, men hur många det blir vet jag inte ännu.

Läser på Operation Smiles hemsida att organisationen grundades av en amerikansk plastikkirurg och hans hustru 1982, att den svenska delen av verksamheten kom i gång 2010 och att 5 000 volontärer i 80 olika länder sedan dess utfört cirka 200 000 operationer över hela världen. Bland volontärerna finns läkare, sjuksköterskor, tandläkare, logopedier och så vidare. Kerstin Edman är en av dem.

Ett snabbt möte på Bole, sen åker vi åt var sitt håll. Efter fyra veckor i Etiopien är vi hemma i Sverige igen och jag ringer upp Kerstin och frågar hur det gick.

- Vi opererade 111 personer, däribland 20-30 vuxna, den äldste var 55 år. Men det började med att vi träffade dem som ville bli opererade. Alla som kommer till det medicinska uppdraget genomgår olika undersökningar för att vi ska kunna avgöra om det är möjligt att operera dem.

Långa arbetsdagar, 12-13 timmar, berättar Kerstin om. Likaså att man hade ett fint samarbete med sjukhuset i Mekelle, där per-

Kerstin Edman på väg till Mekelle i Operation Smiles regi. Foto: Pia Virving.

sonalen hjälpte till och där man också fick viss utbildning av Operation Smile-teamet, som den här gången bestod av cirka 30 personer, med olika specialistutbildningar.

I Etiopien har Operation Smile tidigare genomfört operationer i Mekelle samt i Addis Abeba och Jimma.

För Kerstin var det här hennes tredje volontärresa. Tidigare har hon varit i Colombia och i Indien. Kommer hon att resa ut fler gånger?

- Självklart kommer jag att göra det. Det är en sån otroligt härlig känsla få ta emot de här familjerna, att få se deras lycka och glädje när deras barn, barnbarn, syskon eller närstående får genomgå den

här förändringen. För det handlar inte bara om glädje för barnet som opereras, utan även för många runt omkring.

- Sen det att man får uppleva en annan kultur och ta del av en annan värld. Det känns lärorikt och viktigt och man får sig en tankeställare. Sen är det roligt att träffa alla trevliga personer i teamet, att lära sig av varandras erfarenheter. Vi har verkligen kul ihop och mycket av jobbet av Operation Smile går ut på att vi ska ha skoj och att försöka få barnen trygga och glada.

*Text: Pia Virving
Foto: Kerstin Edman*

Kerstin Edman med en pojke som opererats. "Länge tittade han på sig själv i spegeln. Sen började han att le", berättar Kerstin.

Lyckan är att få bli opererad!

**Mer om Operation Smile på:
www.operationismile.se**

Bästa stället att se vildhundar i Etiopien är, enligt Håkan Pohlstrand, i Mago nationalpark.

Vildhunden

Vildhundarna har minskat på många håll i Afrika. Valpsjuka är en anledning, men förmodligen inte hela problemet. Dessa vilda hundar, som lever i flockar på 4 – 15 djur, finns från Etiopien i norr till Sydafrika i söder. Det tog mig 46 år att se dem i Etiopien för första gången, men därefter har jag haft turen att se dem åtta gånger sedan år 2000.

Bästa stället i Etiopien är nationalparken i Mago, där denna bild är tagen. Konstigt nog finns det en grupp på åtta hundar, som håller till i Harennaskogen i Bale.

Myrkotten

Capmyrkotten är en av de fyra arter som finns i Afrika och den enda som finns i Etiopien.

Jag visste att det fanns myrkottar i landet, men att de är mycket sällsynta. Att de sedan är aktiva på natten gör det inte lättare att få syn på dem. Denna bepansrade lilla kratat såg jag i Mago nationalpark i oktober 2012. Den lever av myror och termiter och rullar ihop sig ”modell igelkott” vid fara. De hårda fjällen gör den till en hård boll som inte ens de stora katterna rår på.

Text och bilder: Håkan Pohlstrand

Myrkotten är sällsynt. Håkan Pohlstrand fängade den på bild i Mago nationalpark i oktober i år.

Bok om etiopisk familj i diasporan och om utanförskap

Dinaw Mengestu: Att tyda luften (How to Read the Air). Albert Bonniers Förlag 2012.

Har läst Dinaw Mengestus bok "Att tyda luften", som handlar om en etiopisk familj i diasporan, i det här fallet i USA. En bok som berättar om minnen som inte tillåts komma upp till ytan och om svårigheterna att komma in i samhället, ett utanförskap som skapar frustration. Även våld.

Dinaw Mengestu är född i Etiopien 1978. Som tvååring flyttade han med sin familj till USA. Nu bor han i Paris. "Att tyda luften" är hans andra bok.

Bokens huvudperson, Jonas Woldemariam, är i 25-årsåldern. Han har studerat litteratur och funderar på att fortsätta med en forskarutbildning. Funderingar som hela tiden rinner ut i sanden. Han orkar inte riktigt med tillvaron. Flyter bara omkring, känslomässigt handikappad och vem är förvånad? Hans uppväxt med fadern Yosef och modern Mariam påminner om ett drama av Strindberg.

Yosef flydde undan Mengistus regim. Han hamnade först i Italien, kom så småningom till USA, där han får arbete på fabrik. Hustrun Mariam är kvar i Addis, de har inte varit gifta länge, äktenskapet verkar ha ägt rum mera av en slump än av äkta kärlek. Till henne skickar han ett foto på sig själv i en dyrbar amerikansk bil. Inte hans förstås och när hon väl kommer till USA blir livet inte alls som hon tänkt sig. Yosef otillräcklighet tar sig våldsamma uttryck och Jonas växer upp med ständiga bråk mellan föräldrarna. Han lär sig stänga av känslorna, känslor som han fortfarande som vuxen saknar kontakt med. Sin mor träffar han sällan. Med sin far umgås han

Dinaw Mengestu. Foto: David Burnett.

inte alls. Men det är när fadern dör som han börjar gå tillbaka i historien.

Vid det laget är Jonas äktenskap med Angela nästan slut. Angela är svart, utbildad jurist, som gjort en rejäl klassresa. De träffas när de båda arbetar på ett center för asylsökande och där Jonas blivit specialist på att frisera klienternas historier. Syftet är att öka deras chanser att få stanna i landet. När Angela senare får arbete på en juristbyrå ordnar en av delägarna arbete åt Jonas som lärare i litteratur på ett privat college.

Jonas ljuger. Han ljuger om det mesta och för de flesta i sin omgivning. Allt för att slippa närma sig sin egen historia. Han ljuger för Angela om sina framgångar. Han ljuger för sina elever, för vilka han serverar fantastiska historier om hur fadern tog sig till USA.

När skilsmässan från Angela är ett faktum, och när han blivit av med sitt arbete, ger han sig ut på en bilresa, samma resa som hans föräldrar gjort 25 år tidigare.

Jag hoppas att resan skall resultera i att Jonas hittar sig själv, för som läsare har jag blivit trött på hans ständiga ljugande.

Pia Virving

”Bull jumping”

På sluttningen ner mot tältcampen i Turmi står en get bunden vid ett träd. Fridfullt betar den av gräset som nu, efter regnperioden, är grönt. ”Ska vi ha den till middag?” frågar jag Håkan. ”Vill inte veta”, blir svaret från honom, som inte bara är vår reseledare utan också professionell jägare.

Campen under mangoträden.

Hamerfolket – runt 50 000 personer.

Turmi - här bodde vi för tio år sedan. Mangoträden som skuggar våra tält har vuxit rejält sedan dess. Trodde inte att vi skulle komma hit igen. Men här bor vi nu, i fem dygn, alldeles bredvid floden Keski,

som bara är en rännil när vi kommer hit, men som några dagar senare piggnat till rejält efter ett häftigt regn.

Våra närmaste grannar tillhör Hamerfolket, en folkgrupp som uppgår till knappt 50 000 personer och som bor i många små byar runt samhällena Turmi och Demeka. Deras hyddor är vackra, byggda av lera, trä och halm. Ibland kommer några av dem på besök för att titta på oss. Det känns bra. Vi går ju över floden för att titta på dem, när de har festligheter på gång, som i dag.

Vi äter lunch när vi hör skramlet av bjällror som växer sig allt starkare. Ser ledet av kvinnor som rör sig över flodbädden. Från andra hållet närmar sig män i höftskynken, på huvudet har de diadem av små, färgade pärlor. En av dem har fäst en hög fjäder i håret. I famnarna avbrutna trädgrenar, som ska användas att piska med. ”Åt ni i lugn och ro. De kommer att dansa i timmar innan det blir dags för mannen att hoppa mellan oxarna”, säger Håkan.

Skrammel, stampanden, sång...

Vi har svårt att vänta, är snart på väg, hör på håll kvinnornas sång från en glänta, deras stampanden, bjällrororna runt vristerna som skramlar. De verkar påverkade och jag ser hur någon av dem suger upp något

Ett snabbt rapp och blodet sipprar fram.

pulverliknande i näsan. Hur de sedan dansar fram till mannen med piskan i handen, hur de provocerar honom, för att sedan, blixtsnabbt, vända sig om lagom tills rippet kommer. En tunn, lång reva på huden och blod sipprar fram. Tittar på de andra kvinnornas ryggar, fulla av ärr och undrar hur länge den här traditionen kommer att leva kvar. Förhoppningsvis inte alltför många år till.

Festligheternas kulmen, däremot, då den piskande mannen skall hoppa från oxrygg till oxrygg, själva ”bull jumping”, den kommer säkert att finnas kvar, länge. Det är inte konstigare än att se oxdansen framföras av folkdansare på Skansen i Stockholm. Okej, lite mer speciell kanske. För här handlar det om ett socialt steg. En pojke ska bli man. Och det gäller att han inte ramlar, vilket skulle vara mycket pinsamt, både för honom, för familjen, släkten och vännerna som sett fram emot att få festa i tre hela dagar.

En ny vandring på en dammig väg och så in i terrängen, där ökenrosornas röda och rosa blommor är färgklickar i allt det gröna och bruna.

På en öppen plats väntar hjorden med boskap och nu följer några kaotiska minuter innan de kastrerade tjurarna placerats på led. Kvinnornas dans drar igång igen. Stampandet, sången, bjällerklangen, oxarna som trilskas – och nu blandar sig också några män in i dansen. Tryckt intill några oxar väntar den nakne mannen som snart, åtta gånger, kommer att hoppa från ox till ox.

Flera gånger springer han, fram och tillbaka.

Han klarade det – festen kan börja.

Jo, han klarar det och vi kan vandra hem till campen, där vi serveras kött med goda grönsaker till middag. Jag undviker att titta upp mott slutningen. Förstår att geten inte längre står där.

Text och bilder: Pia Virving

Tankar när man varit på marknad

Vi var några stycken som gick på marknader i Omo-dalen. Det är en spännande upplevelse. Man skaffar sig en guide eller tolk. Det är ganska nödvändigt för våra chaufförer talar bara amharinja och då är tolkningen nödvändig.

Ska man handla måste man tala priser. Vi turister drar genast en massa intresse till oss, oavsett om det är en liten eller stor marknad. Och vi svenskar var inte de enda "ferengis".

Alla vill sälja, eller bara bli fotograferade, för en liten slant. Knepen att bli uppmärksam kan variera. En liten ficka trevade med sin barnahand i min hand, som vilade på axelremsväskan. Ett rart leende när hon såg sig sedd. Mycket gulligt!

Många har klätt sig i "stammens" traditionella dräkt. På den första marknaden vi besökte i Demeka var det mest Hamer-folket som höll till. Det är spännande människor. Damerna vackra i sina flätade frisyrer med mycket fett och färg i håret. Klädda i skinn och med ett speciellt metallsmykke runt halsen. Kaurisäckor likaså och många rader med färgglada pärlor.

Kvinnor på marknaden i vackra flätade frisyrer.

Varor för lokala behov, men även turistanpassade ting.

Männen tycks snabbare västerniseras, åtminstone i klädedräkten, men höftskynke och färggrant band i håret är populärt. Vi campade ganska nära Turmi och där bor just Hamerfolket.

Vi fick se "flickpiskning" som gick till så att flickorna dansade med bjällror på benen och kohorn att tuta i. Mycket rytmiskt! Det hela gick ut på att man skulle provocera en speciell man och sedan ta emot rappet från slanan han slog till med på ryggen.

Många rispade ryggar vittnade även om tidigare tillfällen. Inte alla traditioner känns värda att bevara. Här kunde man se lite inslag av västerländska kläder. Bh på flickorna och T-shirt på pojkarna. Framåt sen eftermiddag förflyttades festen.

I en öppning i snårskogen hade man samlat ihop en hjord oxar - inte tjurar - och flickornas dans fick ny fart. En ung man hade prytt sig med en fjäder i hårbandet. Efter ett tag gick han runt och valde ut ett antal oxar som radades upp. Han gick sen bort och tog sats. Han balanserade sig över

Stor eller liten marknad – överallt drar vi turister till oss intresse.

Frågan är hur länge marknaderna kommer att se ut som de gör nu?

hela raden av oxryggar. Balansakten upprepas flera gånger.

Vår guide **Håkan** hade en gammal bekant boende ganska nära vår tältcamp. Som tack för lite hjälp blev vi inbjudna till hennes hydda. Den var välstäddad och välordnad och på golvet låg fina getskinn. Vi blev bjudna på kaffe. Gott! Även här dök det upp försäljare. Lite armband och kalebasser såldes. Sen kom ett litet regn och vi flydde in i hyddan igen. Någon räknade till 35 personer därinne! Ändå kändes det inte trångt.

Vi var förstås på andra marknader också och kunde jämföra mellan stora och mindre.

Det man bjöd ut var en blandning av lokala behov och turistanpassade ting. Allt från plastdunkar och batterier till ficklampor, träskulpturer och armband eller halsband. Så klart handlar man med mjöl, kryddor och frukt o.dyl.

Flera gånger köpte vi bl.a. bananer som var så där goda, som dom bara är när dom fått mogna på plats. Vi var på marknad i en Arboreby. Skillnaden ligger mest i de olika klädesvanorna.

Vi var också i flera byar där det just då inte var marknad. Bl.a. på andra sidan Omofloden i en Yangatongby. Den låg mitt ute på en soldränkta slätt. Varmt och intensivt, alla ville bli fotograferade, gärna med favoritgeten. Vi var även nere vid gränsen

till Sydsudan. I närheten av Omorate låg en by, där Dassanech-folket bor. Här såg vi kvinnorna bära fina lerkrus med vatten på huvudet. Annars var det ryggen som användes.

Vi besökte naturligtvis en by med Mursifolket. Kvinnornas läppplattor är ju det som dom blivit kända för. På vägen tillbaka såg vi att det kom många från marknaden i Jinka, där vi också varit. Där fanns både djur- och annan marknad.

Mycket av det vi såg stämde till eftertanke. Hur länge kommer marknaderna att se ut som dom gör nu? Hur stora förändringar i folkens vanor får folk som regelbundet kan besöka platserna se?

Håkan berättade om den snabba utvecklingen, som han kunde notera. Och jag tänkte på en bok av Douglas Adams "Last chance to see". Den handlade om utrotningshotade djur, men var inte det här utrotningshotade kulturer? När vi kom till Addis Abeba gick vi till det lilla etnografiska museet. Vilket gav upphov till en ny fundering: Finns Etiopiens Arthur Hazelius eller Georg Karlin – skapare av Skansen respektive Kulturen i Lund? Eller var det just Last chance to see?

*Text: Maria Ericsson
Bilder: Pia Virving*

“Reminiscences of My Life” – intressant läsning om författarens många år i etiopisk tjänst

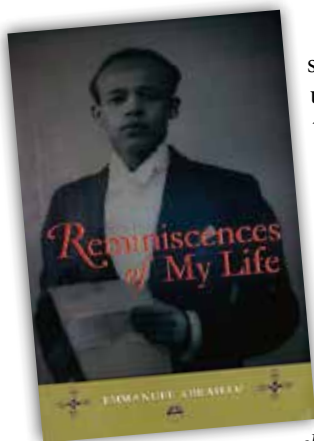
Boken “Reminiscences of My Life” som täcker ett helt sekel - författaren Emmanuel Abraham föddes den 17 mars 1913 i Boji, Wollegaprovinsen, och lever fortfarande så vitt jag kunnat utröna - är ett historiskt dokument över Kejsare Haile Selassies hela regeringsperiod, från 1930 till 1974.

Tolv år gammal kom Emmanuel Abraham 1925 till Addis Abeba för att studera vid den nyligen öppnade Tafari Makonnen School. Ras Tafari var angelägen om att ungdomar från hela landet skulle få möjlighet att studera vid denna moderna skola. Han beordrade därför lokala guvernörer att välja ut lämpliga kandidater. Från Wollega valdes 23 pojkar, som studerade amharinja, franska och engelska, ut. Emmanuel var en av dem.

Efter avslutade studier sex år senare hade Emmanuel Abraham svårt att finna arbete i Addis Abeba. Så småningom fick han genom kontakter en lärartjänst i Asbe Tafari i Hararprovinsen, där han arbetade som lärare och så småningom rektor åren 1931 – 1935. Guvernören i distriktet, Az-zazh Worqneh Ishetu, tog Emmanuel under sina vingars skugga, lät honom bo i sitt hus och anlidade honom som sin assistent, sekreterare och översättare under tre år.

Första utlandstjänstgöringen. Azzazh Worqneh utnämndes av kejsaren 1935 till envoy och minister i London. Eftersom Azzazh väl kände till Emmanuels kompetens efter åren i Asbe Tafari erbjöd han honom att följa med till London. Där fick han arbeta som oavlönad konsul och sekreterare.

När Kejsaren gick i landsflykt under Italiens ockupation och kom till London 1936 blev Emmanuel Kejsarens engelska

*Intressant bok om Emmanuel
Abrahams liv.*

sekreterare. Detta uppdrag fortsatte även efter att Kejsaren lämnat England 1940. Emmanuel försåg Kejsaren med rapporter översatta till amharinja. Eftersom det inte fanns skrivmaskiner med a m h a r i s k a fideler, skrev

Emmanuel översättningarna för hand, vilket gjorde att hans högra hand blev överansträngd och försvagad, en funktionsnedsättning han fått leva med.

Efter återkomsten till Etiopien 1943 tjänstgjorde Emmanuel Abraham fram till 1947 som generaldirektör, först i utrikesministeriet och sedan i utbildningsministeriet. Han åtnjöt Kejsarens förtroende alltsedan de arbetade tillsammans i London 1936-1940. Under alla de 42 åren som regeringstjänsteman rapporterade Emmanuel Abraham alltid direkt till Kejsaren. Både som minister vid olika departement i Addis Abeba och från de länder han var stationerad i. Kejsaren besvarade i sin tur Emmanuel direkt.

Kejsaren stöttade och skyddade honom, när han av avundsjuka kollegor inom den kejserliga regeringen utsattes för politiska intriger. Kollegor som ansåg att de var bättre skickade att besitta de poster som Emmanuel tilldelats direkt av Kejsaren. Själv hade han inte några vänner i höga

kretsar, inte heller kom han från en rik och mäktig familj. Kejsaren gav även sitt tillstånd till att ett av hans barnbarn gifte sig med Emmanuels dotter Sarah.

Under åren som minister i New Delhi 1949-1952 förekom en långvarig debatt och brevväxling med Kejsaren huruvida indier, som Sydafrika stod i begrepp att utvisa efter generationers vistelse i landet, skulle tas emot i Etiopien och erbjudas såväl arbeten, där de kunde dela med sig av sitt kunnande, som medborgarskap. Kejsaren var för, Emmanuel emot. Brevväxlingen med Kejsaren med motiveringen till argumenten emot finns redogjorda. Lyckligtvis genomförde inte Sydafrika sina planer.

Som ambassadör i Rom 1952 till 1955 fördes diskussioner med italienska regeringen om återbördandet av krigsbyten som Axumobelisken, lejonstatyn från järnvägsstationen i Addis Abeba och Kejsarens bibliotek, vilka återges i långa och detaljerade skrivelser. Lejonet återfördes till Addis Abeba och återinvigdes av Kejsaren den 4 december 1971. Axumobelisken återfördes först 2008.

Ambassadör i London 1955-1959. Den 2 november 1955 firades 25-årsjubileet av Kejsarens kröning. I samband med silverjubileet blev Emmanuel erbjuden tjänsten som ambassadör i London.

I London diskuterades diskrimineringslagar som berörde etiopier i Kenya, Suezkrisen 1956 och Kashmirfrågan 1957. Boken ger också bakgrunden till Ogaden/Somalia-konflikten. Uppdraget i London avslutades 1959 med en jorden-runt-resa med kronprinsparet.

London blev det sista uppdraget inom utlandsförvaltningen. Innan Emmanuel tillträdde tjänsten som högste chef för Mekane Yesus-kyrkan i Etiopien 1963 var han chef för politiska affärer i kejsarens privata kabinett 1959-1961, minister för post, telegraf och telefon 1961-1966, kommunikationsminister 1966-1969 och gruvminister 1969-1974

I fängelse i nio månader. Efter att Kejsaren avsatts satt Emmanuel tillsammans med övriga ministrar fängslad i nio månader 1974-1975. Under tiden i fängelse fick han tillstånd att sköta sitt arbete inom Mekane Yesus-kyrkan på förmiddagen på måndagar, onsdagar och fredagar under några månader. Detta upphörde när den nya Dergen med striktare kontroller tillträdde. Han fick däremot fortsätta att varje kväll läsa Bibeln för sina medfångar.

I kyrkans tjänst från 1963 till 1985. Sista delen av boken behandlar utvecklingen av Etiopiska Lutherska Mekane Yesus-kyrkan och medlemskapet i Lutheran World Federation (LWF) under de tjugotvå år Emmanuel Abraham var kyrkans högsta ledare.

Emmanuel föräldrar var evangeliskt kristna, de hade kristnats av svenska missionsärer på 1890-talet. Han var uppfostrad i den tron och hade efter återkomsten från Storbritannien 1943 blivit medlem i Mekane Yesus-kyrkan. Han deltog i administrationen av kyrkan från 1943 till 1949 och lade som ordförande grundstenen till det nya kyrkbygget i Addis Abeba innan han flyttade till Indien 1949.

Emmanuel Abraham började skriva sina memoarer på amharinja i april 1985 efter att ha avslutat sin tjänst inom Mekane Yesuskyrkan. Översättningen till engelska påbörjades i september 1990 och var färdig i mars 1993. Boken finns inte översatt till svenska.

Ingegerd Nylander

Reminiscences of My Life

366 sidor

Utgiven av The Red Sea Press, Inc.

Asmara, Eritrea

Finns att köpa på Bokus,

www.bokus.com

Pris: 227 kr

Returförsändelser skickas till

Örjan Åkerrén
Valloxvägen 40 L
741 42 Knivsta

Pris 80 kr

Bidrag till Tenaestelin!

Hjälp oss att göra tidningen intressantare! Vi tror att det finns många inom föreningen som har något speciellt att berätta. Är ni engagerade i ett speciellt projekt i Etiopien? Vad händer i Etiopien inom de områden där ni kanske tidigare varit engagerade? Skriv ett förslag, ett underlag – berätta! Adresserna till redaktionens medlemmar finns på sidan 2.

Har du bytt adress?

Glöm inte att meddela
Örjan Åkerrén, orjan55@me.com,
alternativt
Valloxvägen 40 L, 741 42 Knivsta, den nya
adressen.

Meddela din e-postadress:

Du som inte redan varit i kontakt med föreningen per e-post, skicka gärna din adress till orjan55@me.com.

Vi lägger upp ett medlemsregister för att kunna nå ut med aktuell information om besökande artister, intressanta föredrag, nyheter mm.

Alla medlemmar och läsare önskas

En God Jul

och

Ett Gott Nytt 2013!